

jedilne masti). jajca, mleko in majhne množine sladkorja, kakor kolači, brijohi, potice, pustni krapi itd. izvzemši suhor, ter obrtno pridelovanje maslenega (listnato tankega, penastega) peciva.

Za obrtno pripravljane belega peciva ne velja ta ukaz.

Kot obrtno je v smislu tega ukaza smatrati vsako pecivo, ki se prideluje v ta namen, da se oddaja drugim ljudem proti plačilu.

Izvzeto od določb tega ukaza je obrtno pravljenega omenjenega blaga, ki se prideluje za oddajo na zdravilišča ali okrepčališča po njih izrecni pismeni po množini in vrsti natančno določeni naročbi.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo po podlagi § 11 cesarskega ukaza z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, z denarno globo od 2 do 200 K ali z zaporom od šestih ur do štirinajstih dni, kakor je ena ali druga kazen po okolnostih primernejša ali bolj učinkujoča.

Ta ukaz je javno nabiti z razločno čitljivim lepakom v obratih pekarij in slaščičarn ter v gostilniških in točilnih obrtvališčih.

Ta ukaz stopi v veljavo dne 1. februarja 1915.

Sedmine.

Na Štajerskem še obstoji skoro vsepovsod navada, da se služijo po smrti takozvane sedmine. Tudi revnejši sloji se ne ustrašijo čestokrat ne malih izdatkov, ktere si naložijo s tako prireditvijo in potem težko poravnajo stroške za sedmino.

Take sedmine pa so navadno žalibože pravcate pojedine in prilika za pijančevanje ter imajo dostikrat zle posledice. Tudi straženje pri mrličih v hiši žalosti, kjer zaostali žalujoči pogosto povabljeni in nepovabljeni goste, z mnogimi ljudmi nima drugega smotra, kakor se napiti, ne pa moliti za ranjkega.

Sedanji čas pa zahteva od nas v vseh človeških položajih velike resnobe, po možnosti varčevanja v posameznem in v občini pa s sredstvi, zlasti tudi z živili; opustili bi naj toraj posebno vsake nepotrebne izdatke, bodisi v denarju, bodisi v blagu.

Ako opustimo sedmine, straženje mrličev itd., prihranimo si denarja in živil in služimo na ta način očetnjavi, katero sovraznik hoče izstradati. Najno toraj pozivljamo mero-dajne činitelje, naj zastavijo ves svoj vpliv, da se opustijo navedene prireditve in vplivajo na to, da se ohrani spomin na ranjke na drug način, recimo z darili v občekoristne namene.

Našim črnovojnikom za slovo, zaostalim pa v tolažbo!

Na tisoče naših rojakov, oziroma sodržavljancev zapustiti je moralo zadnje dni svoje starše, sestre in brate, tisočeri svoje tužne žene in ljubke otročice, ločiti so se morali za neznan čas od svojih srčnih prijateljev in dobrih znancev, ter se uvrstiti med tiste, koje kliče cesar in domovina takrat, kadar hoče kak roparjen ali zvit sosed našo posest zmanjšati ali nas celo žno vred decela uničiti.

Častna je naloga se postaviti za domovino in vladarja v bran; pa tudi težavna je, zlasti v sedanjem slučaju, ko je nas in našega zvestega zaveznika na tako zahrbtn način napadla skoraj cela Evropa.

Prepričani smo, da so šli naši vrli mladeniči in močje z navdušenjem pod orožje, s kojim bojo ukrotili morilce in roparje ter njihove hinavske zaveznike.

Vsemogočni, večni in pravični Bog naj jih vodi in čuva na vseh krajih in v vseh stiskah, da bojo enkrat prišli okinčani z vencem slave zopet med drage svoje v ljubi domači kraj!

Vi pa, ki ste ostali doma in se kot stariši bratje, sestre ali otroci s težkim srcem ločili od vpklicanih, ne žalujte preveč za njimi! Uverjeni bodite, da grede za pravično stvar pod orožje cesarjevo, ki še nikdar ni klical svojih zvestih državljancev, ako ni to zahtevala skrajna sila! Po dokončanem zmagoslavnem boju vrnil se bodoje zopet veseli med Vas!

Če pa bi že enega ali drugega ne bilo več

nazaj, tedaj se tolažite s prepričanjem, da je bila to volja božja, in da je bil v resnici vojščak po Kristusovih besedah in kot tak sprejet med trume izvoljencev božjih v večnem rajul.

Dopisi.

Iz Uršine gore. Pač malo kdaj se sliši iz Starigatrga kaj. Ali sedaj ob teh resnih časih bi vendar rad poročal o naših hrabrih fantih in možih, katerih je iz naše primeroma majhne občine veliko ošlo na vojno. Posebno vrli so gotovo sinovi našega grobokopa Gostenčnika. Prvi, Juri Gostenčnik, služi kot feldvebel pri kaiserschützah št. 4, se je hrabro bojeval na severu in bil tudi težko ranjen že v začetku vojne. Po daljšem zdravljenju se je pred kratkim zopet vrnil na severno bojno polje ter bil drugič težko ranjen. Drugi sin Franc, orožnik v Bosni, je bil prideljen po izbruhu vojske k štreif koru na južnem bojišču, kjer se je posebno hrabro bojeval in tudi zadobil težke rane, vsled česar se je moral vrniti nazaj k svoji prejšnji službi. Mlajša dva sinova Alojz in Hans, pa že težko pričakujeta vsak pri svojem regimentu, kedaj da pojmeta nad sovražnika. Ravno tako so se bojevali posestnika Fišerja sinovi, toda eden je že 24. januarja 1915 v neki bolnišnici umrl vsled ran. Drugi, Janez Fišer, pa se pogreša že od decembra lanskega leta. Tretji sin Alojz pa se še vedno hrabro bojuje v Karpatih in je bil povsod srečen v bojih; čeravno so streljali sovražniki na sto korakov in še bližje na njega, pa je vendar zdrav in čvrst ostal. Tudi odlikovanih je že nekaj naših fantov, kakor Jožef Kotnik ter Mihael Wresovnik, oba s zlatim križcem. Dobil pa smo tudi poročilo, da že nekaj naših vrlih fantov počiva v daljnem kraju, ko so junaško prelili svojo kri za ljubo Avstrijo.

Izjava. Podpisani urednik „Štajerca“ Karl Linhart izjavlja, da je vsled napačnih informacij s strani občanov občine Sv. Štefan pri Šmarju tamošnjega župana in načelnika krajnega šolskega sveta G. P. Zakoška v tem listu opetovano na časti žalil in mu očital nerednosti v njegovem poslovanju kot župan in načelnik krajnega šolskega sveta. Ker sem se pa prepričal, da so vsa očitana glade njegovega uredovanja popolnoma neresnična, jih prekličem v vsem obsegu in obžalujem vrhu tega tudi druge napade na njegovo osebo. Tudi se zavežem, da ga ne bom v bodoče v nobenem oziru več napadal in žalil.

Karl Linhart
urednik „Štajerca“

Razno.

Novice iz Koroškega. V ruskem jetništvu v Sibiriji je gospod učitelj Alojz Oberbichler iz Ettendorfa, kojega so kot rezervnega korporala (enoletni prostovoljec) že pri 1. mobilizaciji poklicali. V sedmem infanterijskem polku udeležil se je bitke pri Grodek v Galiciji, kjer je bil težko ranjen in nato od Rusov vjet. 15. dec. m. l. je poslal pismo (cenzurirano seveda) iz Irkutska, ki je došlo 7. februarja v domačijo. Med drugim piše: „Ne vem sicer, če te bojo te vrstice našle, ker v lepo domovino je daljna pot. Kakor razvidiš iz pisma, tičim sedaj globoko v Sibiriji, 30 dni vožnje z vlakom od Lemberga. Kedaj bodem spet videl svojo ljubo Koroško! Moj Bog, tako sem odrezan od vsega sveta, predstavljam si zamoreš, kako da se mi toži po ljubi domovini. Domotožje, mraz, mnogoktero pomanjkanje, ti so moji tovariši. Hvala Bogu, da sem še zdrav in še imam vse ude; koliko jih je tukaj, ki so še revnejši od mene! Ta vojska je strašna. Koliko jih bo, ki ne bodo več videli domovine. Ako prejmeš moje pismo, odpiši mi takoj, piši mi mnogo, kako se vam godi in kaj moj fantek dela; ubogi črviček nima sedaj ne matere ne očeta.“ (Mati je namreč umrla na porodu tega fanteka dne 18. aprila 1913.) Upam, da se bode za fanteka skrbelo. Radoveden, boš s čim si kratim čas? Dolgočasno je. Zaradi hudega mraza ne moremo na spreboj; sedimo večinoma v barakah, 120 mož v enem prostoru skupaj. Iz kruha smo si naredili šahfigure. Denarja nima

noben več, sicer bi si lahko kaj olajšali. Stanujem približno 4 km od Irkutska; v mesto smemo le s posebnim dovoljenjem. Še nisem bil tamkaj, samo zvečer svetijo luči sem k nam. Z nami se dobro ravna. — (Ta dva pomišljaja sta sumljiva! Op. ur.) Ruski vojaki so dobrodušni. Sedem tednov sem bil v Lembergu v garnizijski bolnišnici i. t. d.

Umrl je v Ptuj v vojaški bolnišnici črnovojniški infanterist Franc Grill; star je bil 38 let. Ranji je bil skrben gospodar, izobražen mož naprednega mišljenja in jako ustrezljiv tovariš vsakemu, s komur se je poznal. Zaduji čas je bil dodeljen vojaški bolnišnici kot strežaj ali verter, nalezil si legar ali tifus, vsled kojega je moral umreti. Zapušča vdovo s petirimi majhnimi otroci. Bodi mu zemljaka lahka!

Povodenj imajo sedaj na Laškem, kjer so reke Arno, Reno in Bizencio izstopile ter mnogo krajev preplavile. Rim je bil na več mestih ogrožen.

Cigani se klatijo po Koroškem; posebno v Rožni dolini so za prebivalstvo huda nadlega. Goljufajejo in krađejo, kjer se le da. Neki ženi so na jako zviti način izpleli 145 kron. Ali bodo oblasti to še dolgo trpele?

Vrl črnovojniki zabrani grozno nesrečo. Pri Mallnitzu na Koroškem vsul se je velik snežen plaz na železniško progo in zasul železniškega čuvaja. Črnovojniki Christian Mannhart, ki je tam blizu na straži stal, ter se pravočasno skrivil v železniški predor, rešil si je s tem življenje. Vedel je, da pride v pol uri vlak. Šel mu je nasproti in je trikrat izstrelil, nakar se je vlak še pravočasno ustavil. Čuvaja so tudi še živega izkopal.

V Srbijo so vdrl Albanci ter več pokrajini zasedli, iz katerih so se jim morale srbske čete umakniti. Bog ve, kaj se iz tega še izčim.

Zavezni nasprotniki so medsebojno že nezadovoljni. Eden drugemu predbaciva, da premalo stori in ničesar vspešnega ne doseže. Verjamejo jim in sprevidimo opravičenost njihovih tožb. So se pač o naši obrambni moči temeljito preračunali. V inozemstvu začeli so novejši čas o nas čisto drugače misliti, kakor še pred kratkim. Na zaupanju smo si veliko pridobili in tudi na ugledu.

Umrla v Ameriki, Millwanke, Wisce, je naša dolgoletna naročnica gospa Ana Podgoršek v 67. letu svoje starosti.

Gospodarske.

Ministerski ukaz glede klajne živine. S 1. januarjem tega leta se je razveljavil ukaz z dne 14. oktobra 1914., glasom katerega je bilo omejeno klanje telet, starih pod 6 mesecev; zaklati se je smelo taka teleta samo z oblastvenim dovoljenjem.

Ker pa je bilo v interesu kmetijstva in narodnega gospodarstva sploh, da ostane še nadalje v veljavi naredba, katera se je uvedla izpočetka samo v poskusno svrhu za nekaj mesecev in sicer v prid posledice pomnožene izreje telet, zato je izdalo c. kr. pojedelsko ministerstvo, sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve in trgovino, sedaj iznova ministerski ukaz, s katerim se podaljša za dobo izrednih razmer, provzročen h po vojnem stanju, veljavnost navedenih določb glede omejitve klanja telet; te določbe se pa ob enem bistveno razširijo.

Ker so se semjni neprenehoma prenapolnjevali s klavno živino, ker je nadalje zmiraj naraščalo število živinčet, ki so se zaklala, a so bila sposobna za rejo, končno ker se je opetovano vgotovilo, da se je zaklalo visoko brejo živino, kar je vredno velike graje z živinorejskega, kakor tudi iz narodnogospodarskega stališča. V sedanjih razmerah celo obžalovanja vredno, zato je bilo na vsak način potrebno, da so se dosedanje določbe z ozirom na to živino raztegnile.

Temu primerno se je z ukazom z 23. decembra 1914, drž. zak. št. 353, stopivšim v veljavo s 1. januarjem 1915, v interesu živinoreje, kakor tudi bodoče aprvizacije z mesom in mlekom, prepovedalo klanje takih krav, telic in svinj, ki kažejo očitne znake brejosti. Določba, da se smejo zaklati živinčeta samo z oblastvenim dovoljenjem, dovoljenjem občinskega predstojnika oziroma strokovnega organa, katerega imenuje politična okrajna oblast, se je raztegnila na teleta, telice in vole do starosti 2½ let in na bikce in bike do starosti 2 let.

Ako se bo hotelo doseči s pomočjo ukaza nameravani namen, tičoč se pospeševanja izpodreje živine, se bo moralo naravnost odrediti oblastveno dovoljenje. V izjemnih slučajih pa se dovoljenja vendar lahko da, zlasti če tele že na zunanje ne kaže sposobnosti za izpodrejo, če so živinčeta boleha, če imajo pogrške in če se slabo razvijajo — pri čemur se je seveda treba seveda o-zirati tudi na taka živinčeta, katerih meso podelajo me-sarji v klobase, — nadalje če v resnici primanjkuje potrebnih hlevi ali na krmje za živino, kakor tudi tedi.